

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL A.A. SKUNDO**

2026 m. birželio d. Nr. S-2026/ (7-2026/99)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos pirmininkės Vilmos Vildžiūnaitės, narių Gvidos Ivanauskienės (pranešėja), Kristinos Jakštienės ir Jurgitos Narkevičiūtės, išnagrinėjo A.A. (toliau – Pareiškėjas) 2026-05-14 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2026-05-04 sprendimo dėl atleidimo nuo baudų, delspinigių ir / ar palūkanų Nr. (21.222 Mr) 500-982 (toliau – Sprendimas, skundžiamas sprendimas). Pareiškėjas ir Inspekcijos atstovas Komisijos 2026-06-09 posėdyje nedalyvavo.

Komisija n u s t a t ė:

Inspekcija skundžiamu sprendimu neatleido Pareiškėjo nuo 97,42 Eur gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) delspinigių už laikotarpį nuo 2023-05-03 iki 2026-04-13.

Pareiškėjas prašo Komisijos panaikinti Inspekcijos skundžiamą sprendimą, įpareigoti Inspekciją pakartotinai išnagrinėti Pareiškėjo prašymą, įvertinti proporcingumo, teisingumo bei gero administravimo principų laikymąsi nagrinėjamoje situacijoje.

Pareiškėjas nurodo, kad skundžiamame sprendime remiamasi bendro pobūdžio teisės normomis ir abstrakčiais argumentais apie pareigą deklaruoti bei mokėti mokesčius laiku, tačiau nevertinama konkrety Pareiškėjo situacija, bendradarbiavimas su mokesčių administratoriumi, deklaracijų tikslinimo aplinkybės, sudaryta mokestinės paskolos sutartis bei Pareiškėjo turėtos permokos tam tikrais laikotarpiais. Pareiškėjo teigimu, nebuvo įvertinta Pareiškėjo ekonominė ir socialinė padėtis, proporcingumo ir teisingumo principai, o taip pat Sprendime nepasisakyta, ar nagrinėjamu atveju valstybė realiai patyrė žalą.

Pareiškėjo vertinimu, sprendimas iš esmės yra šabloninis ir orientuotas vien į formalų teisės normų pritaikymą, tačiau ne į individualų situacijos vertinimą bei gero administravimo principo laikymąsi.

Inspekcijos Sprendime nurodyta, kad Pareiškėjui 2026-04-28 (prašymo nagrinėjimo dieną) apskaičiuota 97,42 Eur GPM delspinigių. Nustatyta, kad Pareiškėjas 2026-04-27 sudarė su Inspekcija mokestinės paskolos sutartį, pagal kurią įsipareigojo iki 2027-04-25 sumokėti 448,35 Eur GPM (už 2022 m. ir 2023 m.) pagal sutartyje pateiktą grafiką.

Inspekcija skundžiamame sprendime cituoja Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 100 straipsnio 1 dalies ir Inspekcijos viršininko 2004-07-26 įsakymu Nr. VA-144 patvirtintų Atleidimo nuo baudų, delspinigių ir palūkanų taisyklių nuostatas, reglamentuojančias mokesčių mokėtojo atleidimo nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų) delspinigių ar jų dalies pagrindus, ir pažymi, jog Inspekcijos sprendime

nevertinamas Pareiškėjo pateiktų metinių pajamų mokesčio deklaracijų duomenų teisingumas, o nagrinėjama Pareiškėjo atleidimo nuo 97,42 Eur GPM delspinigių galimybė.

Inspekcija sprendime apibendrino MAĮ 40 straipsnio, 96 straipsnio 1 dalies 1 punkto, 97 straipsnio 1 ir 3 dalių, 98 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 2 dalies nuostatas.

Skundžiamame sprendime nurodyta, jog Elektroninės deklaravimo sistemos (toliau – EDS) duomenimis, Pareiškėjo pirminė pajamų mokesčio deklaracija (toliau – Deklaracija) už 2022 m. pateikta 2023-04-27, joje deklaruota grąžintina 207,82 Eur GPM suma. Aktualią Deklaraciją už 2022 m. Pareiškėjas pateikė 2026-03-24, kurioje deklaravo 182,97 Eur mokėtiną GPM sumą. Mokesčių apskaitos informacinės sistemos (toliau – MAIS) duomenimis, įvertinus pirminėje Deklaracijoje už 2022 m. deklaruotą grąžintiną GPM sumą ir aktualioje Deklaracijoje deklaruotą mokėtiną sumą, įvertinus Pareiškėjo turėtas permokas, 2023-05-02 buvo apskaityta 237,47 Eur GPM nepriemoka, kuri sumokėta / įskaityta 2026-04-14 (mokestinės paskolos sutarties registravimas), t. y. pavėluotai (GPM prievolės už 2022 metus įvykdymo terminas – 2023-05-02). Inspekcija taip pat nurodo, kad Deklaraciją už 2023 m. Pareiškėjas pateikė 2026-03-24, joje deklaravo 210,88 Eur mokėtiną GPM sumą, kuri sumokėta / įskaityta 2026-04-14 (mokestinės paskolos sutarties registravimas), t. y. prievolė įvykdyta taip pat pavėluotai (terminas – 2024-05-02).

Inspekcijos vertinimu, vadovaujantis MAĮ nuostatomis, delspinigiai Pareiškėjui apskaičiuoti pagrįstai, t. y. delspinigiai nuo pavėluotai sumokėto GPM už 2022 m., apskaičiuoti už laikotarpį nuo 2023-05-03 iki 2026-04-13, delspinigiai nuo pavėluotai sumokėto GPM už 2023 m. – už laikotarpį nuo 2024-05-03 iki 2026-04-13.

Inspekcija sprendė, kad Pareiškėjas prašymą atleisti nuo delspinigių grindžia MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintu pagrindu.

Skundžiamame sprendime nurodyta, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) yra išaiškinęs, kad įstatymų leidėjas atleidimą nuo delspinigių sieja ne tik su mokesčių mokėtojo kaltės nebuvimu, bet ir su jo paties pareiga šią faktinę aplinkybę įrodyti, t. y. įrodinėjimo našta tenka būtent mokesčių mokėtojui, jei jis siekia pasinaudoti atleidimo nuo apskaičiuotų delspinigių teisine galimybe (2011-03-28 nutartis adm. byloje Nr. A-556-364/2011).

Inspekcija pažymi, kad vertinant, ar taikyti šį atleidimo pagrindą, yra reikšminga mokesčio mokėtojo subjektyvinė pusė, t. y. kaltė, kurios išraiška yra nepakankamas atidumas, rūpestingumas ar apdairumas, kurio reikalaujama iš veikiančio asmens konkrečiomis sąlygomis. Asmuo, kuris nevykdė pareigos elgtis rūpestingai ir atidžiai arba nesugebėjo toks būti konkrečioje situacijoje, negali būti atleistas nuo atsakomybės (delspinigių), nesant kaltės dėl padaryto pažeidimo (LVAT 2015-02-09 nutartis adm. byloje Nr. A-81-261/2015).

Inspekcijos vertinimu, Pareiškėjo, kaip atsakingo ir rūpestingo mokesčių mokėtojo, veiksmai neatitiko Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) nuostatų, nes mokestinės prievolės GPM srityje nebuvo atliktos teisės aktų nustatytais terminais ir tvarka. Vadovaujantis GPMĮ 27 straipsnio 1 dalies nuostatomis, nuolatinis Lietuvos gyventojas, per mokestinį laikotarpį gavęs pajamų, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, iki kalendorinių metų, einančių po to mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos (jeigu šio straipsnio 3 dalyje ar GPMĮ 28 straipsnyje nenustatyta kitaip) privalo pats arba per savo įgaliotą asmenį pateikti mokesčio administratoriui deklaraciją už praėjusį mokestinį laikotarpį ir joje deklaruoti visas praėjusio mokestinio laikotarpio pajamas ir už jas apskaičiuotą pajamų mokestį, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip. Inspekcijos sprendime akcentuojama, kad Pareiškėjas žinojo apie jo gautas turto pajamas, jų dydį (automobilių, kitų kelių transporto priemonių, žemės ūkio technikos, ginklų ar kito registruotino kilnojamojo turto perleidimo nuosavybės pajamos), todėl privalėjo žinoti (išsiaiškinti) su GPM apskaičiavimu susijusias pareigas, jas tinkamai (be trūkumų) ir laiku įvykdyti. Be to, Pareiškėjas 2023 m. gavo apmokestinamųjų pajamų, kurias turėjo deklaruoti: finansinių priemonių pardavimo pajamų, palūkanų už

paskolas ar kitų palūkanų, žinojo apie gautas pajamas, tačiau jų nedeklaravo – nepateikė Deklaracijos už 2023 m., ignoruodamas Inspekcijos siūstus priminimus ją pateikti (priminimai išsiųsti 2024-05-08, 2025-08-20, 2025-10-29, 2026-01-12).

Skundžiamame sprendime konstatuota, kad Pareiškėjas prašymuose nenurodė aplinkybių ir su prašymais nepateikė pagrįstų įrodymų, kuriais remiantis būtų galima teigti, jog jis nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo, t. y. dėl netinkamos pirminės Deklaracijos už 2022 m. užpildymo, pavėluoto Deklaracijos už 2023 m. pateikimo ir GPM nesumokėjimo laiku. Inspekcija sprendė, jog Pareiškėjas neįrodė, kad nėra kaltas dėl pažeidimo, todėl negali būti atleistas nuo 97,42 Eur GPM delspinigių remiantis MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nesant jo kaltės.

Komisija k o n s t a t u o j a:

Pareiškėjo skundas netenkinamas, Inspekcijos skundžiamas sprendimas tvirtintinas.

Mokestinis ginčas kilo dėl Inspekcijos skundžiamo sprendimo, kuriuo Pareiškėjas nebuvo atleistas nuo 97,42 Eur GPM delspinigių, pagrįstumo.

Ginčo byloje nustatyta, kad Pareiškėjas Deklaraciją už 2022 m. pateikė 2023-04-27 ir joje deklaravo 207,82 Eur grąžintino GPM, tačiau, kaip nurodo Pareiškėjas, po mokesčių administratoriaus peržiūros, Deklaracija už 2022 m. 2026-03-24 buvo patikslinta, dėl to susidarė 182,97 Eur mokėtino GPM suma, o mokesčių administratoriui įvertinus pirminėje Deklaracijoje už 2022 m. grąžintiną 207,82 Eur sumą bei po patikslinimo suformuotą 182,97 Eur GPM prievolę, atsižvelgus į Pareiškėjo turėtas permokas, apskaičiuota 237,47 Eur GPM nepriemoka. Be to, kaip nurodoma skundžiamame sprendime, Pareiškėjas taip pat buvo nepateikęs ir Deklaracijos už 2023 m. (nors mokesčių administratorius ne kartą dėl to siuntė priminimus¹), ją pateikė tik 2026-03-24. Deklaracijoje už 2023 m. deklaruota 210,88 Eur mokėtina GPM suma.

Atitinkamai, Inspekcija, atsižvelgdama į tai, kad Deklaracijos už 2022-2023 m. buvo pateiktos pavėluotai, Pareiškėjui apskaičiavo 97,42 Eur GPM delspinigių² sumą.

Pažymėtina, kad Pareiškėjas 2026-04-27 su mokesčių administratoriumi sudarė mokestinės paskolos sutartį ir įsipareigojo iki 2027-04-25 sumokėti 448,35 Eur GPM (už 2022 m. – 237,47 Eur ir 2023 m. – 210,88 Eur) pagal sutartyje pateiktą grafiką.

Pareiškėjas skunde pažymi, kad nevengia mokestinių prievolių vykdymo, bendradarbiauja su Inspekcija, teikia dokumentus bei vykdo susitarimus, tačiau nesutinka su Inspekcijos skundžiamu sprendimu, kuriuo jis neatleistas nuo 97,42 Eur GPM delspinigių, nes, jo vertinimu, sprendimas yra formalus, neindividualizuotas, priimtas nepakankamai įsigilinus į visas faktines aplinkybes.

Kaip ir nurodyta Inspekcijos skundžiamame sprendime, atleidimo nuo delspinigių pagrindai nustatyti MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 2–4 punktuose. Taigi, mokesčių mokėtojas gali būti atleidžiamas nuo apskaičiuotų delspinigių, kai:

a) tokia teisinė galimybė yra numatyta specialiajame mokesčių įstatyme (MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 2 punktas);

b) yra šio įstatymo 141 straipsnio 1 dalyje nustatytas pagrindas (MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punktas): 1) jei mokesčių mokėtojas įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo; 2) jei mokesčio įstatymas pažeistas dėl aplinkybių, kurios nepriklausė nuo mokesčių mokėtojo valios ir kurių jis nenumatė ir negalėjo numatyti. Tokiomis aplinkybėmis nelaikomi mokesčių mokėtojo ar jo darbuotojų veiksmai ar neveikimas, taip pat mokesčių mokėtojo nemokumas;

¹ Priminimai siųsti: 2024-05-08, 2025-08-20, 2025-10-29, 2026-01-12.

² Delspinigiai nuo pavėluotai sumokėto 2022 m. GPM apskaičiuoti už laikotarpį nuo 2023-05-03 iki 2026-04-13, delspinigiai nuo pavėluotai sumokėto 2023 m. GPM – už laikotarpį nuo 2024-05-03 iki 2026-04-13.

3) kai mokesčių mokėtojo atskira veika, nors ir pažeidžiančia mokesčio įstatymo nuostatas, nepadaroma žala biudžetui; 4) kai mokesčių mokėtojas mokesčio įstatymą pažeidė dėl klaidingo apibendrinto mokesčio įstatymo paaiškinimo arba mokesčių administratoriaus raštu ar telefonu, jei suteikta konsultacija centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka buvo įrašyta ir yra galimybė nustatyti skambinantį asmenį – mokesčių mokėtoją (ar jo atstovą), suteiktos klaidingos konsultacijos mokesčių mokėjimo klausimais;

c) kitais atvejais, kai delspinigius išieškoti netikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, kaip tai suprantama pagal šio įstatymo 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Šis atleidimo pagrindas gali būti taikomas tik mokesčių mokėtojams – fiziniams asmenims (MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punktas).

Pareiškėjas skunde nurodo, kad sprendamas dėl atleidimo nuo delspinigių, mokesčių administratorius nevertino: Pareiškėjo ekonominės ir socialinės padėties; neatsižvelgė į tai, kad sudaryta mokestinės paskolos sutartis; nevertino, ar konkrečiu atveju valstybė realiai patyrė žalą; nevertino bendradarbiavimo su Inspekcija fakto; netaikė proporcingumo ir teisingumo principų. Taigi, kaip matyti iš pateikto skundo, Pareiškėjas savo prašymą Komisijai iš esmės grindė kitomis aplinkybėmis nei Inspekcijai³.

Kadangi mokestinio ginčo ribas nustato Pareiškėjo pateiktas skundas ir jame išdėstyti argumentai, Komisija šiame sprendime pasisakys dėl galimybės atleisti Pareiškėją nuo GPM delspinigių, atsižvelgdama į Pareiškėjo skunde pateiktus argumentus.

Dėl atleidimo nuo delspinigių pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 3 punktą

Pareiškėjas skunde pažymi, kad mokesčių administratorius, priimdamas skundžiamą sprendimą, nevertino ar ginčo atveju valstybė realiai patyrė žalą. Vadovaujantis MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 3 punktu, mokesčių mokėtojas atleidžiamas nuo delspinigių, kai mokesčių mokėtojo atskira veika, nors ir pažeidžiančia mokesčio įstatymo nuostatas, nepadaroma žala biudžetui. Komisija pažymi, kad mokesčių mokėtojui mokesčio įstatymo nustatyta tvarka ir terminais nesumokėjus į biudžetą mokėtinos mokesčio sumos, biudžetas laiku negauna pajamų atitinkamo mokesčio forma, todėl jam (biudžetui) paprastai padaroma žala ir tokiu būdu nėra MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatytos sąlygos mokesčių mokėtojo atleidimui nuo delspinigių ir baudos (žr. pvz., LVAT 2020-08-26 nutartį adm. byloje Nr. eA-1621-556/2020, 2010-05-20 nutartį adm. byloje Nr. A-442-773/2010). Pareiškėjui laiku ir / ar tinkamai nepateikus Deklaracijų už 2022-2023 m. mokestinius laikotarpius, buvo padaryta žala valstybės biudžetui, nes prievolė deklaruoti ir sumokėti 448,35 Eur GPM sumą buvo įvykdyta pavėluotai. Atitinkamai, dėl nurodytos aplinkybės (nepadaryta žala valstybės biudžetui) atleidimas nuo delspinigių yra paneiginas.

Dėl atleidimo nuo delspinigių esant sunkiai ekonominei, socialinei padėčiai

Iš Pareiškėjo pateikto skundo matyti, kad atleidimą nuo delspinigių Pareiškėjas grindžia ir sunkia ekonomine ir socialine padėtimi.

MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtinto atleidimo nuo delspinigių pagrindas neatsiejamas nuo MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtintos taisyklės, t. y. netikslinga priverstinai išieškoti nepriemoką, kadangi sunki fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis: fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama. Šis atleidimo nuo delspinigių pagrindas gali būti taikomas tik mokesčių mokėtojams – fiziniams asmenims. Mokesčių mokėtojas, siekiantis pagrįsti prašymą atleisti nuo delspinigių šiuo pagrindu, turi pateikti faktinius duomenis, įrodančius, jog jam reikalinga valstybės parama arba tokia parama jau teikiama. Kitaip

³ Skundžiamame sprendime nurodoma, jog pagal Pareiškėjo prašymų turinį, sprendžiant, kad Pareiškėjas prašymus grindžia MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintu pagrindu (nėra kaltės).

mokesčių administratoriui suteikta teisė atleisti mokesčių mokėtoją nuo delspinigių negalėtų ir neturėtų būti realizuota.

LVAT praktikoje ne kartą konstatuota, kad MAJ 100 straipsnio 1 dalies 3 punktas (nuo 2019-01-01 tai reguliuoja MAJ 100 straipsnio 1 dalies 4 punktas, 2018-06-28 įstatymo Nr. XIII-1329 redakcija) ir 113 straipsnio 1 dalies 3 punktas atleidimą nuo delspinigių sieja su sunkia fizinio asmens ekonomine (socialine) padėtimi, tačiau vien asmens priskyrimas tam tikrai socialinei grupei (pensininkams, neįgaliesiems, bedarbiams ir pan.) savaime nesudaro pagrindo atleisti jį nuo delspinigių; tam būtina įvertinti visas mokesčių mokėtojo ekonominę (socialinę) padėtį apibūdinančias aplinkybes (gaunamas pajamas, turimą nekilnojamąjį turtą ir kt.) (žr., pvz., 2010-06-07 nutartį adm. byloje Nr. A-442-807/2010; 2016-01-28 nutartį adm. byloje Nr. A-154-438/2016; 2018-01-24 nutartį adm. byloje Nr. A-94-261/2018 ir kt.).

Pareiga įrodyti galimybę atleisti nuo delspinigių minėtu MAJ 100 straipsnyje įtvirtintu pagrindu tenka fiziniam asmeniui (LVAT 2014-04-01 nutartis adm. byloje Nr. A-556-947/2014). Priešingu atveju mokesčių administratoriui suteikta teisė atleisti mokesčių mokėtoją nuo delspinigių negalėtų ir neturėtų būti realizuota (LVAT 2012-10-17 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2345/2012, 2014-12-16 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2083/2014).

Nagrinėjamu atveju nepateikti duomenys, leidžiantys tvirtinti, kad Pareiškėjas yra sunkioje ekonominėje ir / ar socialinėje padėtyje. Pareiškėjas nei mokesčių administratoriui, nei Komisijai nepateikė duomenų, kad jam reikia valstybės paramos (asmuo yra neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir reabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama. Duomenų apie šiuo metu Pareiškėjo gaunamas pajamas byloje nepateikta, tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad iš ginčo bylos medžiagos matyti, jog Pareiškėjas Deklaracijose už 2022-2023 m. atitinkamai deklaravo 21 494 Eur ir 41 652,16 Eur su darbo santykiais susijusių pajamų.

Komisijos vertinimu, atsižvelgus į išdėstytą, konstatuotina, jog Pareiškėjas neįrodė aplinkybių, jog egzistuoja teisinės sąlygos atleisti jį nuo apskaičiuotų delspinigių MAJ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatytu pagrindu, kai delspinigius išieškoti netikslinga ekonominiu ir / ar socialiniu požiūriu.

Papildomai pažymėtina, kad pagal MAJ 100 straipsnio 2 dalies nuostatas nuo delspinigių mokesčių mokėtoją gali atleisti mokesčių administratorius, o mokestinio ginčo metu – ir mokestinį ginčą nagrinėjanti institucija. Taigi, Pareiškėjas gali bet kurioje mokestinio ginčo stadijoje kreiptis į mokestinį ginčą nagrinėjančią instituciją su prašymu atleisti nuo delspinigių, pateikdamas atitinkamus jo sunkią ekonominę (socialinę) padėtį įrodančius dokumentus, o pasibaigus mokestiniam ginčui – į Inspekciją.

Dėl teisingumo, protingumo ir proporcingumo principų taikymo

Komisija, pasisakydama dėl MAJ 8 straipsnio 3 dalyje nustatytų teisės principų taikymo, primena, kad LVAT, formuodamas teismų praktiką dėl mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių sumokėjimo, vadovaujasi ne tik MAJ įtvirtintais atleidimo nuo delspinigių (baudų) pagrindais, bet ir laikosi pozicijos, kad, sprendžiant mokėtojų atleidimo nuo apskaičiuotų delspinigių klausimus, turi būti vadovujamasi teisingumo ir protingumo kriterijais bei atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo (toliau – Konstitucinis Teismas) suformuotą doktriną dėl skiriamų sankcijų už įstatymų pažeidimus (LVAT 2011-10-10 nutartis administracinėje byloje Nr. A-556-2343/2011, 2011-09-19 nutartis administracinėje byloje Nr. A-556-3447/2011, 2011-10-10 nutartis administracinėje byloje Nr. A-556-2544/2011, 2011-09-08 nutartis administracinėje byloje Nr. A-575-2144/2011, 2014-03-25 nutartis administracinėje byloje Nr. A-556-971/2014). Tačiau akcentuotina, kad atleidimas nuo ekonominių sankcijų mokėjimo yra galimas tik esant išskirtinėms aplinkybėms (LVAT 2017-11-06 nutartis administracinėje byloje Nr. A-1146-602/2017, 2018-02-06 nutartis administracinėje byloje Nr. A-144-602/2018, 2020 07 29 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3155-968/2020 ir kt.), kurios buvo nulemtos norminių aktų reikalavimų neatitinkančių mokesčių

administratoriaus veiksmų, jo neveikimo – pavyzdžiui, nepateisinamai ilgai truko mokesčių mokėtojo kontrolės veiksmai, mokesčių administratorius nepagrįstai ilgai delsė atnaujinti mokesčių mokėtojo kontrolės veiksmus po mokestinio patikrinimo sustabdymo, pirminio patikrinimo metu nevisapusiškai įvertintos su apmokestinimu susijusios aplinkybės, dėl kurių kilo būtinybė atlikti pakartotinius tikrinimo veiksmus, o visą šį laikotarpį buvo skaičiuojami delspinigiai, ir pan., arba tais atvejais, kai yra akivaizdu, kad apskaičiuoti delspinigiai (be baudinės funkcijos atliekantys biudžetui laiku nesumokėtų mokesčių kompensacinę funkciją) dėl savo dydžio (pvz., artimas ar net viršijantis pačią mokestinę prievolę) būtų neadekvatūs padarytam pažeidimui, taip pat turi būti vertinamos ir pažeidimo padarymo aplinkybės. Reikšmingomis aplinkybėmis, sprendžiant atleidimo nuo ekonominių sankcijų (baudų, delspinigių) klausimą, LVAT pripažįsta ir tokias aplinkybes, kaip mokestinio patikrinimo, mokestinio ginčo trukmė, mokesčių administratoriaus kontrolės veiksmų atlikimo operatyvumas, paties mokėtojo elgesys kontrolės veiksmų metu ar po jų, geranoriškas ir aktyvus mokesčių mokėtojo bendradarbiavimas, apskaičiuotų (nesumokėtų) mokesčių sumokėjimas, teisės normų reikalavimų neatitinkantys, neoperatyvūs mokesčių administratoriaus veiksmai kontrolės procedūrų ir mokestinio ginčo metu, taip pat tam tikros mokesčių mokėtoją apibūdinančios aplinkybės – amžius, socialinė grupė, sveikatos problemos ir pan. (LVAT 2014-03-17 nutartis administracinėje byloje Nr. A-556-990/2014).

Taigi, taikant teisingumo ir protingumo kriterijus, vertintini visų mokestinių teisinių santykių dalyvių veiksmai mokesčių administravimo procese. Teisingumo siekimas suprantamas, kaip siekimas protingos skirtingų interesų pusiausvyros, atsižvelgiant į abiejų šalių interesus bei pareigas (mokesčių mokėtojo prievolę teisingai mokėti ir deklaruoti mokesčius bei mokesčių administratoriaus pareigą skatinti savanorišką mokesčių mokėjimą).

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) praktikoje teisingumas suprantamas plačiąją prasme ir įvairiose taikymo srityse yra naudojamos įvairios jo formos – „teisingumo principas“, „socialinio teisingumo principas“, „teisingumo kultūra“. Teisingumo principas yra labai svarbus kuriant pasitikėjimą ir nuspėjamumą asmenų ir administracijos tarpusavio santykiuose⁴. Nėra abejonės, kad Europos Sąjungos valstybės narės, skirdamos mokesčių sankcijas, turi teisę pačios spręsti sankcijų skyrimo ar atleidimo nuo jų taisyklės (ESTT 2024-04-11 sprendimo *Legafact*, C-122/23, EU:C:2024:293, 42 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija; 2017-04-25 sprendimas *Farkas*, C-564/15, EU:C:2017:302). Vis dėlto, įgyvendindamos savo kompetenciją, jos turi atsižvelgti į Europos Sąjungos teisę ir jos bendruosius principus, taigi paisyti proporcingumo, teisinio saugumo, mokesčių neutralumo, teisėtų lūkesčių, gerojo administravimo ir kitų principų. Tokiu būdu, teisingumo principo taikymas yra glaudžiai susijęs su kitų teisės principų taikymu. Atitinkamai, taikant proporcingumo principą, reikia atsižvelgti į pažeidimo, už kurį siekiama nubausti, pobūdį, sunkumą. Sankcijų taikymas turėtų būti vertinamas ne tik atsižvelgiant į tai, ar jos yra skirtos numatytiems tikslams pasiekti, bet ir į tai, ar jos neviršija to, kas būtina jiems pasiekti (ESTT 2017-10-19 sprendimo *SC Paper Consult SRL*, C-101/16, EU:C:2017:775, 49 ir 50 punktai). Be to, pasirinkdamos sankcijas (numatydamos atleidimo taisyklės) valstybės narės privalo laikytis veiksmingumo principo, pagal kurį reikalaujama numatyti veiksmingas ir atgrasomas sankcijas siekiant kovoti su suderintų taisyklių PVM srityje pažeidimais ir apsaugoti Sąjungos finansinius interesus (2024-04-11 sprendimo *Legafact*, C-122/23, EU:C:2024:293, 43 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Taip pat sprendžiant paskirtų sankcijų dydžio klausimą, sprendžiama, ar sankcijos yra baudžiamojo, ar prevencinio pobūdžio.

Komisija, įvertinusi Pareiškėjui apskaičiuotų GPM delspinigių dydį visų nustatytų bylų reikšmingų aplinkybių kontekste, sprendžia, kad Pareiškėjui apskaičiuota 97,42 Eur GPM

⁴ Lenaerts, K., „In the Union we trust“: Trust-enhancing principles of Community Law“, *Common Market Law Review*, vol. 41, Nr. 2, 2004, 337 p.

delspinigių suma nėra neproporcinga. Šiuo aspektu pažymėtina, kad pagrindinė mokesčių paskirtis – fiskalinė, jie naudojami sudaryti valstybės išdui, skirtam visuomenės ir valstybės viešiesiems poreikiams tenkinti. Be to, mokesčiais reguliuojami valstybėje vykstantys socialiniai, ekonominiai procesai, remiamos naudingos ūkinės pastangos, pritraukiamas kapitalas, investicijos arba priešingai – stabdomos nepageidautinos socialinės–ekonominės raidos tendencijos (Konstitucinio Teismo 1997-07-10 nutarimas). Kartu primintina, kad asmens pareiga mokėti mokesčius – konstitucinė pareiga, todėl turi būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, kad būtų užtikrintas mokesčių tinkamas mokėjimas, kad mokesčiai būtų mokami laiku. Tam, paisant Lietuvos Respublikos Konstitucijos (*inter alia* (be kita ko) konstitucinių teisingumo, proporcingumo, teisinio tikrumo, aiškumo principų) reikalavimų, gali būti pasirinktos įvairios priemonės, kaip antai: baudos, delspinigiai, palūkanos ir kt. (KT 2006-01-24 nutarimas, LVAT 2013-09-19 nutartis adm. byloje Nr. A-438-963/2013; 2023-11-22 nutartis adm. byloje Nr. A-1123-968/2023).

Komisija taip pat atkreipia dėmesį į LVAT 2024-01-31 nutartį adm. byloje Nr. eA-445-442/2024 dėl MAJ 8 straipsnio 3 dalyje įtvirtintų teisingumo ir protingumo principų taikymo sprendžiant klausimą dėl atleidimo nuo ekonominių sankcijų, kurioje LVAT pažymėjo, kad tai, jog pareiškėja geranoriškai bendradarbiavo su mokesčių administratoriumi, <...>, nevengė mokestinės prievolės, siekdama atsiskaityti su biudžetu, pasirašė su Inspekcija mokestinės paskolos sutartį, <...>, nėra išskirtinės aplinkybės, dėl kurių pareiškėja galėtų būti atleista nuo delspinigių mokėjimo, vadovaujantis teisingumo bei protingumo kriterijais. Komisija pažymi, kad Pareiškėjas inicijuotame mokestiniame ginče remiasi iš esmės analogiškais argumentais – bendradarbiavimu, mokestinių prievolių vykdymo nevengimu, mokestinės paskolos sudarymu. Komisijos vertinimu, Pareiškėjo skunde minimos aplinkybės nagrinėjamu atveju negali būti pripažįstamos išskirtinėmis aplinkybėmis, dėl kurių Pareiškėjas galėtų būti atleistas nuo GPM delspinigių mokėjimo, vadovaujantis teisingumo bei protingumo kriterijais. Komisija ginčo atveju nenustatė ir mokesčių administratoriaus veiklos neteisėtumo ar kitų išskirtinių aplinkybių, todėl nemato pagrindo atleisti Pareiškėją nuo 97,42 Eur GPM delspinigių, vadovaujantis protingumo ir teisingumo kriterijais. Komisijos nuomone, nagrinėjamu atveju, atleidus Pareiškėją nuo delspinigių ar jų dalies, būtų pažeistas mokesčių mokėtojų lygybės principas (MAJ 7 straipsnis) bei nukrypta nuo delspinigių instituto esmės ir tikslų.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija vertina, kad Inspekcija tinkamai nustatė visas bylai svarbias aplinkybes, visapusiškai ir objektyviai jas ištyrė, teisingai pritaikė ginčo teisinius santykius reglamentuojančias teisės normas ir priėmė pagrįstą bei teisėtą sprendimą, kurio keisti ar naikinti Pareiškėjo skundo argumentais nėra nei teisinio, nei faktinio pagrindo.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 1 punktu, n u s p r e n d ž i a:

Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026-05-04 sprendimą dėl atleidimo nuo baudų, delspinigių ir / ar palūkanų Nr. (21.222 Mr) 500-982.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Regionų administraciniam teismui, skundą paduodant pasirinktinai: Vilniaus rūmuose (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius), Kauno rūmuose (A. Mickevičiaus g. 8 A, 44312, Kaunas), Klaipėdos rūmuose (Galinio Pylimo g. 9, 91230, Klaipėda), Šiaulių rūmuose (Dvaro g. 80, 76298, Šiauliai), Panevėžio rūmuose (Respublikos g. 62, 35158, Panevėžys) ar per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą <https://e.teismas.lt>. Skundas Regionų administraciniam teismui turi būti paduodamas

ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, sprenddami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas.

Komisijos pirmininkė

Vilma Vildžiūnaitė

Komisijos narė

Gvida Ivanauskienė

Komisijos narė

Kristina Jakštienė

Komisijos narė

Jurgita Narkevičiūtė